

รู้-เห็นเป็นชิ้นในใจ

อมรา มลิลลา

คำนำ

“รู้-เห็นเป็นขึ้นในใจ” เล่มนี้ ชมรมพุทธธรรมรามาริบัติ ตั้งใจจัดพิมพ์ขึ้นเป็นที่ระลึกในวันวิสาขบูชา ตรงกับวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันเสาร์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๓๘ นับเป็นความบังเอิญที่ดี ที่หัวข้อเรื่องให้ความหมายสอดคล้องกับวาระในการจัดพิมพ์ คือ สื่อถึงความสะอาด สว่าง สงบ ของใจที่เป็น “ผู้รู้” โดยปราศจากสัญญา และความคิดปรุงแต่งโดยสิ้นเชิง

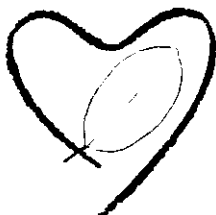
อาจารย์อมรา มลิลลา เจ้าของบทธรรมบรรยายนี้ ได้ยืนยันถึงความน่าอัศจรรย์ของจิตว่า จิตนั้นสามารถรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นความรู้เห็นเป็นขึ้นในใจ ไม่ได้มีตัวตนหรือผู้ใดสามารถกำหนดเอาไว้ล่วงหน้า ถ้านักปฏิบัติหมั่นฝึกฝนภาวนาไปเรื่อยๆ รักษาสติให้อยู่กับปัจจุบันให้มากที่สุด จิตจะค่อยๆ ดีขึ้นๆ จนในที่สุด ชัมมะจะจัดสรรให้สติสามารถ

รักษาใจของเราให้ปลอดภัยจากอกุศลทั้งปวงได้ ทุก
สิ่งที่รู้เห็นเป็นขึ้นในใจนั้น เป็นภาวนามยปัญญา
ย่อมเป็นสัมมาทิฐิ พาให้ชีวิตดำเนินอยู่บนมรรค
จากนั้นคุณธรรมความดีอื่นๆ ก็จะตามมาโดยลำดับ

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ อมรา
มลิลา เป็นอย่างสูง ที่ช่วยตรวจต้นฉบับให้ และขอ
ขอบพระคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำ
หนังสือเล่มนี้ บุญกุศลใดๆ ขออ้อมมอบแด่คุณบิดา
มารดา ครูอาจารย์ และกัลยาณมิตรทุกท่าน ตลอด
จนท่านผู้เห็นประโยชน์ของหนังสือเล่มนี้ โดยทั่วถึง
กัน

คณะผู้จัดทำ

รู้-เห็นเป็นขึ้นในใจ

เรื่องที่จะพูดกันก็หนีไม่พ้นเรื่องของใจ ปกติที่เราารู้รู้กัน เรารู้จากสมอง จากความนึกคิด แต่ไม่เคยรู้ขึ้นมาจากใจ ถ้ามีใครมาบอกว่า พยายามทำใจให้นิ่ง กำหนดสติตามรักษาให้ใจของเรานิ่ง แล้วมันจะรู้ขึ้นมา ก็ไม่มีใครทำอย่างนั้นได้ ยิ่งถ้าเราจะเข้าประชุม หรือจะไปทำอะไรที่เป็นเรื่องคอขาดบาดตายใจก็ยิ่งว้าวุ่น ประงคิด เป็นจิตสังขาร เราจึงรู้จักแต่เงาของใจ รู้จักแต่ชั้น ๕ คือ กายและอาการของใจ ที่เป็นเวทนา เป็นสัญญา เป็นสังขาร เป็นวิญญาน สิ่งที่เราเห็นเจเนตา เจนใจ คือสัญญา กับสังขาร

*ห้องบรรยาย ๑ ร.พ.รามาริบัติ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๖

ประเดี๋ยวมันก็ขึ้นมาเป็นความจำจากสิ่งที่ผ่านไปแล้ว
ได้ยินได้ฟัง หรือไม่อย่างนั้นก็เป็นสังขารความปรุง
คิดขึ้นมา

ทุกคนจะมีแต่สัญญา กับสังขารนี้ละขึ้นมาเป็น
เงา ทำให้ใจของเรากระเพื่อมกระฉอกอยู่ตลอดเวลา
จนกระทั่งเราไม่เคยได้ความสงบสัจ ไม่เคยสัมผัส
ความรู้ที่เป็นปัญญา ซึ่งรู้เห็นเป็นขึ้นเองในใจที่สงบ
ถึงฐาน

สิ่งที่เราคิดนึกขึ้นมาเป็นจินตมยปัญญา หรือ
สิ่งที่ได้จากการได้ยินได้ฟังมาเป็นสุตมยปัญญา ยัง
ไม่ใช่ของแท้ เวลาเข้าที่ดับขันมีวิชาท่วมหัวเอาตัวไม่
รอด แต่เมื่อไรก็ตามที่มันรู้เห็นเป็นขึ้นในใจ เป็น
ภาวนามยปัญญา อันนั้นจึงจะเป็นปัญญาตัวแท้ ไม่
ใช่เงา เมื่อเราเข้าที่ดับขัน หรือซบเคี้ยวกับกิเลส เรา
จึงจะนอกกิเลสได้ มีตนเป็นที่พึ่งแห่งตนได้

คราวนี้เราก็อยากรู้ว่าขั้นตอนที่จะลงมือทำเป็น
อย่างไร แรกเริ่มที่ตัวเอง เข้าวัด ท่านอาจารย์สิงห์-
ทองบอกว่า หน้าที่ของเราเมื่ออยู่อย่างเดียวคือ กำหนด
สติเอาไว้กับใจ ถ้าไม่มีอะไรทำ ก็กำหนดอยู่กับลม
หายใจของเรา ถ้ามีงานทำอยู่ ก็ย้ายหุ่นจากลมหายใจ

ไปเป็นงานการที่กำลังทำ

เป็นต้นว่า เราไปช่วยเขาทำครัว เราก็กำหนดอยู่กับสิ่งที่ทำ ถ้าเขาให้หันผัก เราก็กำหนดอยู่กับมีดที่จรดลงไปบนผัก หรืออะไรที่เราหัน ล้างผลไม้ก็กำหนดอยู่กับผลไม้ที่กำลังล้าง แรกๆ ก็ไม่อยู่หรือหกปากก็ว่ากำหนด แต่ใจเลื่อยไปถึงไหนก็ไม่รู้ มารู้อีกที อ้าว...ตัวนั่งล้างผลไม้ แต่ใจไปถึงป่าหิมพานต์ โน่นแล้ว

เวลาขึ้นไปฟังท่านอาจารย์เทศน์บนศาลา ท่านก็ให้กำหนดอยู่กับเสียงของท่าน เสียงกระทบหูเราว่าอย่างไร ก็กำหนดรู้เท่านั้น ไม่มีหน้าที่ต้องมาให้คะแนนว่า ท่านพูดถูกพูดผิด พูดถูกใจหรือไม่ถูกใจเรา เราก็ว่าเราเชื่อฟังคำสั่ง เป็นลูกศิษย์ที่เคร่งครัด พอท่านอาจารย์เทศน์ไปสักประเดี๋ยวเดียว สัญญาสังฆารเราเริ่มฉายเงาขึ้นมาแล้ว เอ๊ะ ที่หลวงตาบัวพูดไม่ใช่ใช้อย่างนี้นี่นะ ทำไมท่านอาจารย์พูดอย่างนี้ แน่ะ ไปให้คะแนนท่านอาจารย์แล้ว

แรกๆ ท่านอาจารย์ก็ไม่ว่าอะไร เทศน์ไปจนจบ จึงมาสำทับว่า หน้าที่ศิษย์มีว่ากำหนดเสียงอาจารย์ให้ใจเป็นสมาธิอย่างเดียว ไม่มีหน้าที่ต้องปรุงคิดขัด

สายออกความเห็น เพราะเราจะมาฝึกทำให้ใจของเรา
นิ่ง- เพื่อรู้เห็นเป็นขึ้นมาในใจ เราก็รับคำท่าน

ได้เรื่องอีกแล้ว พอท่านพูด ตอนแรกเราก็ว่า
เรากำหนดอยู่ ประเดี๋ยวเดียวเท่านั้นแหละ ไม่รู้สติ
มันปลิวหายไปได้อย่างไร คราวนี้ท่านไม่ไว้หน้าแล้ว
สติของเราตามไม่ทันที่จะรู้ว่า ใจหลุดออกไปเมื่อไร
แล้วไปวุ่นวายปรุงคิด เมื่อออกไปปรุงคิดเข้า ใจที่
กำลังจะรวมตัวเข้ามาก็ฟุ้งกระจายออกเหมือนกับเรา
กำลังเหวี่ยงแหออกไป แวบไปตรงโน้น แวบมาตรงนี้

ท่านกำลังสอนให้เรารวบรวมเห็นขึ้นมา เพื่อ
ให้รวมเข้าเป็นจอมแห ก็ปรากฏว่า เราทำท่ารวมมา
นาทีเดียว แล้วก็หลุดปลิวไปอีกครั้งก่อนชั่วโหม่ง แล้ว
ได้สติรวมมาอีกสักนาทีเดียวแล้วก็กระจุยออกไปอีก
ซ้ำซากอยู่อย่างนั้น ถ้าทำอยู่แบบนี้ มันไม่ไปถึงไหน
แน่ๆ

ท่านก็เลยเปลี่ยนวิธี ขณะที่ท่านกำลังเทศน์
ถ้าใจเราแวบออกไปปรุงคิด ท่านอาจารย์เทศน์อย่าง
นี้ได้อย่างไร หนังสือที่อ่านมามันไม่ใช่ใช้อย่างนี้นี่นา
แบบของเราละ ฟังครูสอนไปก็ให้คะแนนไปเรื่อย คิด
วุ่นวายไปเรื่อย ท่านอาจารย์จะหยุดเทศน์ เราก็ยังไม่
ได้สติอีกว่า ความคิดของเราเป็นคลื่นรบกวนไป

กระทบจิตของท่านแล้ว

ท่านก็ปล่อยให้เราคิดไปจนกว่าจะหยุด แล้วท่านก็ตอบสิ่งที่เราคิดบ้างวมนั้นขึ้นมา ทำให้ผู้คนที่นั่งฟังเทศน์อยู่สะดุ้งว่า จะต้องมีส่วนก่อการร้ายตัวแสบตัวหนึ่งอยู่ตรงนี้ เพราะกำลังฟังเทศน์อยู่ดีๆ ท่านอาจารย์ก็หยุดเหมือนกับว่ามีใครพูดจาเลื่อนเบือนแซงขึ้นมา แล้วท่านก็จำเป็นต้องไปตอบความเลื่อนเบือนอันนั้นให้สิ้นเรื่องเสียก่อน

กิเลสยังยู่ให้รำดำให้เร็วต่อไป แทนที่ได้คิดแล้วใจจะสงบ ประเดี๋ยวเดี๋ยวมันก็พลอยอีกนั่นแหละ ใจซัดสายออกไปอีก.. ท่านอาจารย์รู้ในใจเราจริงๆ นะ หรือ มันยู่ให้รำ ดำให้เร็ว ท่านอาจารย์ก็หยุดอีก จนเราซัดสาย จนท่านก็ตอกกลับออกมา โดนไม้นี้เข้าเราก็ต้องเขม็งเกลียวสติ เพราะทุกคนเริ่มมองหาตัวไหนนะตัวแสบ พระเถรแทนที่จะนั่งหลับตาทำสมาธิก็ติดเชือกจากเรา ภูมิภาคัมกันชักย่อหย่อน

ด้วยวิธีนี้เราต้องสงบ พอท่านอาจารย์หยุดเทศน์ ท่านไม่ได้หยุดเพราะเราพลอยคิด แต่ท่านจะหยุดของท่าน หรือจะทดสอบว่าสติเรามีแค่ไหน พอท่านหยุด เราก็สะดุ้งผวา คราวนี้ใจของเราที่กำหนด

รู้อยู่กับเสียงของท่าน ก็เริ่มรู้ตามติดกับเสียงของท่าน
จริงๆ ที่นี้ก็เกิดความประหลาดขึ้นมา ตอนฟังนี้รู้ชัด
แจ่มแจ้งซาบซึ้ง รู้เรื่องหมด ไม่ได้มีตรงไหนหาย
หกตกหล่นเลย

แต่พอกลับลงมาถึงกฏี คุณแม่ซีไม่ได้ขึ้นไป
ฟังด้วย ท่านก็ถามว่า วันนี้ท่านอาจารย์เทศน์เรื่องอะไร
เราบอกดีมาก ท่านให้เล่าให้ฟัง พอตั้งท่าจะเล่า มัน
เหมือนอย่างกับสมองเราเป็นเทปที่ถูกลบหมดเกลี้ยง
..ว่างเปล่า กำหนดอยู่กับปัจจุบันกับลมหายใจ ไม่
ยอมกระดุกกระดิกออกไป คิดให้เป็นสัญญา ใจถูก
อบรมไว้ดีมาก พยายามนึกทบทวนเท่าไรๆ ก็นึก
ไม่ออก ..เอ เมื่อกี้ที่เราแจ่มแจ้งซาบซึ้ง เข้าใจไม่หาย
หกตกหล่นไปสักคำเดียว มันหายไปข้างไหนหมด
คุณแม่ซีมองหน้าเป็นทำนอง พุทโธเอ๋ย ขึ้นไปนั่ง
หลับแล้วยังมาไม่อีกว่ารู้เรื่อง เราก็เจ็บใจ อัดตาเริ่ม
กระเพื่อมขึ้นมา แต่ไม่ว่าจะพยายามคิดเท่าไร เท่าไร
ก็ไม่มีอะไรขึ้นมาเลย แม้กระทั่งคำเดียวก็ไม่มีไหล
ขึ้นมา ก็นึกในใจ เราเป็นอะไรไป ในที่สุดท่านก็หมด
ความอยากฟัง ต่างคนต่างไปภาวนา เราไปภาวนา
แล้วยังนึกพิศวงสงสัยว่า เราเป็นอะไร ความจำเสื่อม

ถึงขั้นนี้เซียวหรือ แต่ใจก็สงบดีเราก็กวามของเราไป
รุ่งเช้าเพื่อนมาเล่าถึงเขาพิจารณาแล้วมาติดอยู่
ตรงนี้ พอดีเรื่องของเขาตรงกับที่ท่านอาจารย์เทศน์
เมื่อคืน มันเหมือนกับเทพที่ตั้งอัดโน้มนัดเอาไว้ ถึง
เวลาก็ดังขึ้นมาเลย เราก็มองหน้าไหลไฟดับ ท่าน
อาจารย์ว่าอย่างนี้ๆ ซึ่งเมื่อคืนคิดเท่าไรก็คิดไม่ออก
ก็นึกสงสัยว่าเป็นอย่างไรนะ เมื่อคืนนี้เราก็มองเราจำ
ได้หมดดอย่างนี้ แล้วทำไมเมื่อคุณแม่ซีตามมันไม่ออกมา
แต่พอตอนนั้นเพื่อนเขามีปัญหาเท่านั้นแหละ มัน
หลังไหลออกมาไม่ได้ขาดตกบกพร่องเลย

ตอนสายๆ ท่านอาจารย์ลงมาที่ครัว ท่านอธิบาย
ให้ฟังว่า เวลาที่เราฟังอะไรด้วยสติกำหนดให้ใจเป็น
สมาธิ มันจะสัมผัสเข้าไปในใจ คือถ้าใจของเราอยู่ใน
ฐานสงบนิ่ง จนกระทั่งสิ่งนั้นเข้าไปรู้อยู่ในใจได้ ก็
เหมือนกับใจเราเป็นสายเทพที่อัดเสียงนั้นเอาไว้ ถ้า
ไม่มีปัญหาจริงๆ เกิดขึ้น เราคิดอยากจะเอาเรื่องนั้น
มาเล่าไม่มีอึดอัดกับใคร มันจะไม่ออกมา

เทพอันนี้มันแสนกล ถ้าจะเอามาพูดเล่น เอา
มาพูดเพื่อไปรยประโยชน์มันจะทำเหมือนกับว่าเราไม่
เคยได้ยิน ได้ฟังมา เราควบคุมบังคับมันไม่ได้ แต่

ถ้าเมื่อไรมีปัญหา เป็นของจริงแท้ที่จะเอาไปแก้ไข
ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ ปุ่มอัตโนมัติของมันจะเลือก
ขึ้นมาให้พอดีตรงเผงกับเหตุการณ์ตรงนั้น แล้วแก้
ปัญหาได้อย่างดีที่สุด

เพราะฉะนั้น เราไม่ต้องไปห่วง ไม่ต้องไป
คอยทวนว่า มันจะจำได้หรือเปล่า ยิ่งแม่นแค่ไหน
ท่านบอก...ไม่ต้อง ถ้าทำอย่างนั้นจะไม่มีอะไรขึ้นมา
แต่เมื่อถึงวาระที่จะได้ประโยชน์แท้จริง มันจะขึ้นมา
เอง

ดิฉันก็อัศจรรย์เพราะเจอกับตัวเองมาแล้ว แต่
ก็ยังอยากรู้ให้แน่ชัดว่า มันจะจริงแท้อย่างนี้ทุกครั้ง
หรือ บางครั้งเวลาฟังเทศน์ท่านอาจารย์ก็ไม่ยอมหลับ
ตา เพราะกลัวสติจะเผลอไปไหน เข้ม็งต่างตาเอาไว้
แน่ใจว่าฟังรู้เรื่อง ไม่มีหายหกตกหล่น พอกลับมา
กุฎิก็คิดจะจดไว้ ปรากฏว่าไม่มีอะไรออกมาเลย

แต่อีกสักอาทิตย์หนึ่งหรือเดือนหนึ่ง มีปัญหา
จริงๆ มาตรงกับเรื่องนั้น มันก็จะออกมาเอง ให้เห็น
ว่าที่ท่านอาจารย์พูดนั้นเป็นของแท้ของจริง เมื่อใจ
เริ่มเข้าใจอย่างนี้แล้ว ที่เคยคิดแผนที่ ๑ แผนที่ ๒
เตรียมไว้ เพราะเราเป็นคนต้องเตรียมงานล่วงหน้า

ก็ค่อยน้อยลงไป พอจะฟังชานเตรียมแผน ๑ แผน ๒ แผน ๓ ผู้รู้ก็เดือนขึ้นมาว่า แล้วเคยได้ใช้ไหมล่ะ เตรียมเอาไว้จนไม่ได้หลับไม่ได้นอน ถึงเวลาเข้าจริงๆ ปรากฏว่า มันกลับกลายเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ถ้าใจของเราอยู่กับปัจจุบันได้จริง ข้อมูลที่ได้มาแต่ละเวลานาทีล้วนมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจแต่ละขณะแต่ละขณะ ขณะที่เราไปคิดเตรียมมันนั้น ข้อมูลจริงยังไม่ครบถ้วน เพราะยังไม่ได้เวลาที่จะตัดสินใจ ถ้าคิดเอาไว้แล้วเราเชื่อตามที่เตรียมเอาไว้ เราก็พลาดไป เพราะว่าสิ่งที่เตรียมยังขาดข้อมูลสำคัญซึ่งได้มาหลังจากที่คิดเตรียมแผนแล้ว

ถ้าเราเป็นคนยึดมั่น อุपाทานในใจสูง อะไรๆ ก็เป็นอุपाทานขั้นธไปหมด เมื่อคิดเตรียมเอาไว้แต่เมื่อคืนนี้แล้ว ทั้งๆ ที่ข้อมูลตอนเช้าเพิ่มขึ้นมาจนถึงตอนที่จะต้องตัดสินใจ แต่เพราะเราเป็นคนยึดมั่นถือมั่น เมื่อคิดคำตอบเอาไว้แล้ว เพราะฉะนั้นก็จะต้องเอาคำตอบนั้นมาใช้

สิ่งที่กระทำการไปเลยไม่ดี ไม่ถูกต้อง เพราะไม่ได้เอาข้อมูลที่ได้เพิ่มมาพิจารณาไตร่ตรองให้เป็นประโยชน์ ถ้าเป็นแบบนี้การตัดสินใจ หรืออะไรที่

เราทำลงไปจะไม่ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย

ถ้าเรากำหนดใจให้อยู่กับปัจจุบันเป็นปัจจุบันไปเรื่อย อะไรที่เป็นผัสสะมากระทบ เราก็รับรู้ตามความเป็นจริง พอถึงวินาทีที่คู่กรณีมาเอาคำตอบ เราก็ได้ใช้ข้อมูลทุกอัน ตัดสินใจออกไปจากที่รู้เห็นเป็นขึ้นในใจ เราก็จะพบว่า การแก้ไขปัญหามาปัจจุบัน ได้ผลดีกว่าตามแผนที่คิดเตรียมไว้มากมาย

เมื่อประสบการณ์อย่างนี้เกิดขึ้นหลายๆ ครั้งใจจะเริ่มเชื่อมั่น พอจะคิด สติก็จะทันทำให้เราหยุดอยู่ ไม่คิดเตรียมล่วงหน้า แล้วก็จะได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยเสมอ ซึ่งก็เป็นของแปลก เมื่อใจอยู่กับปัจจุบันจริงๆ ทั้งๆ ที่จิตสำนึกไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น แต่จิตไร้สำนึกที่เป็นตัวรู้ตื่น เบิกบาน เป็นใจตัวแท้ของเรา จะออกไปรับรู้ได้

เหมือนเมื่อดิฉันเป็นวิทยากรใหม่ๆ ต้องเตรียมตัวอย่าง เตรียมอย่างไรให้เข้ากับเรื่องที่จะพูด เพราะคิดว่าเราจะพูดทั้งทีก็อยากให้ได้ประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วย ปรากฏว่า วันนั้นพอนึกถึงตัวอย่างที่อยากจะยก ตัวอย่างหายนึกไม่ออก เหมือนกับว่าเรากลายเป็นโรคความจำเสื่อม ก็พูดเรื่องอื่นไป

ขณะกำลังพูดอยู่ ก็มีตัวอย่างเรื่องนางทาสี
ขึ้นมาในใจ ทั้งที่ตัวเองขณะนั้นไม่คิดจะเล่า เพราะ
ไม่ใช่ประเด็นที่ตั้งใจจะกล่าวถึงโดยพิสดาร แต่
ประหลาดเรื่องนางทาสีกลับขึ้นมาอีก คราวนี้ปากก็
เล่าออกไปถึงว่า นางทาสีเป็นไข้มาหลายวัน พอ
สร้างไข้ ก็โซเซออกจากบ้านเพื่อไปเอาอาหารที่
โรงทานของท่านอนาถ บิณฑิกเศรษฐี

ทางที่จะไปต้องผ่านหน้าบ้านท่านเศรษฐี พอดี
ข่าวท่านเศรษฐีเอาอาหารเหลือแต่เย็นวานนี้จะไปเททิ้ง
นางทาสีก็ขอไปกิน บ่าวติงว่าเป็นของค้ำคั้นอาจจะ
บูด นางทาสีก็ยืนยันว่ากินได้เพราะกลิ่นยังหอมหวาน
ชวนกิน นางนี้กระหยิ่มว่า วันนี้จะได้กินอาหารอัน
ประณีตของท่านเศรษฐี บ่าวก็เทให้จนเต็มภาชนะ

ขณะเดินกลับบ้าน พระพุทธเจ้าเสด็จสวนมา
กับพระอานนท์ นางทาสีลืมไปแล้วว่า อาหารที่ได้มา
เป็นอาหารที่เขาคงเอาไปเททิ้งแล้ว ดีใจ เออ..วันนี้
นางทาสีมีบุญเหลือเกิน พระพุทธเจ้าเสด็จมาให้ใส่
บาตร พระพุทธเจ้าเล็งรู้ในใจ ก็หยุดให้ใส่บาตร
นางทาสีใส่อาหารที่ได้มาทั้งหมดด้วยความปลื้มปิติ

ครั้นเดินไปสักครู่ก็นึกได้ ประเดี้ยวพระ

พุทธเจ้าเสด็จถึงบ้านท่านเศรษฐี บ่าวก็จำได้ เขาก็เอาไปเททิ้ง ใครจะให้พระพุทธรูปเจ้าเสวยของเหลือ ท่านเศรษฐียอมเตรียมของใหม่ๆ ดีๆ ไว้ถวาย นางทาสีนึกน้อยใจในวาสนาของตัวเอง

พระพุทธรูปก็ให้พระอานนท์ลาดที่นั่งริมทางนั้น แล้วเสวยอาหารที่นางทาสีใส่ทั้งหมด เมื่อไปถึงบ้านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ก็ไม่เสวยอีก

เมื่อพระพุทธรูปองค์กลับถึงเขตวันมหาวิหารแล้ว ตรัสถามพระอานนท์ว่า ประมาณได้ไหม บุญที่นางทาสีใส่บาตรมือนี่เทียบกับบุญของอนาถบิณฑิกเศรษฐีจะเป็นสักเท่าไร พระอานนท์ทูลว่า จะถึงกึ่งหนึ่งไหม พระพุทธรูปตรัสว่า บุญของนางทาสีมากกว่าที่อนาถบิณฑิกเศรษฐีทำมาทั้งหมด รวมถึงสร้างเขตวันมหาวิหารและโรงทาน ๔ มุมเมืองด้วย

พระอานนท์ก็สงสัย พระพุทธรูปเจ้าทรงอธิบายว่า ทานที่บริจาคแล้วมีผลแปรตาม ตัวผู้รับซึ่งเป็นพระพุทธรูปองค์เดียวกัน วัตถุที่ทำทาน และเจตนาของผู้ให้ ในกรณีนี้ วัตถุที่ทำทาน ก็ล้วนบริสุทธิ์ ได้มาโดยชอบธรรม เป็นประโยชน์แก่ผู้รับเหมือนกัน มาถึงเจตนาของผู้ให้ ทั้งอนาถบิณฑิกเศรษฐีและ

นางทาสีต่างก็เลื่อมใสศรัทธาเปี่ยมล้น ตั้งใจทำทั้ง
ขณะก่อนให้ กำลังให้ และให้ไปแล้ว แต่ท่าน
เศรษฐีไม่ว่าจะศรัทธาให้เท่าไรๆ ก็ไม่ถึงจุดที่ต้อง
เสียสละเอาส่วนที่ตัวเองจะกินมาให้

นางทาสีนั้นไม่สบาย อดอาหารมา ๓ วัน
ตั้งใจจะกินของนั้นเองให้หมดด้วยความหิว แต่พอ
เห็นพระพุทธรูปเจ้า ปลื้มใจ ศรัทธา ดีใจ ก็ใส่บาตร
ทั้งหมดเลย ไม่ได้นึกแบ่งเอาไว้สักนิดเพื่อจะกินเอง
ตรงนี้แหละ ทำให้บุญของนางทาสีมากมายมหาศาล
นี่เป็นอุทาหรณ์ให้เห็นว่า ถึงเราจะยากจน อย่างน้อย
เนื้อต่ำใจในวาสนาของเรา อานิสงส์ของบุญนั้นเปิด
กว้าง เรามีสิทธิ์ทำได้ดีเสียยิ่งกว่าท่านเศรษฐีอีก หาก
รู้จักทำ

อีกคนหนึ่งนั้นเป็นบ่าวในบ้านท่านเศรษฐี เพิ่ง
มาอยู่ใหม่เป็นคนทำสวน พอดีวันนั้นท่านเศรษฐีจะ
ทอดกฐิน ได้ประกาศให้บ่าวไพร่ทั้งหมดมาอนุโมทนา
กองกฐิน ทุกคนต่างมีเงินไปร่วมอนุโมทนากัน บ่าว
คนนี้เพิ่งมาอยู่ใหม่ยังไม่ได้เงินค่าจ้าง แต่ก็อยาก
อนุโมทนาด้วย ทำอย่างไรละ ทั้งเนื้อทั้งตัวมีผ้าผืน
เดียวที่นุ่งอยู่ แต่ก็อยากทำบุญ

ตกลงก็เอาผ้าผืนนี้ไปซักอย่างดี แล้วเอาใบไม้มาเย็บเป็นผ้านุ่งแทน เอาผ้าไปเรขายในตลาด ได้เงินมาพอซื้อเข็มเย็บผ้าได้ ๑ เล่ม ก็เอาเข็ม ๑ เล่ม มาใส่กองกฐินของท่านเศรษฐี คนอื่นก็มองคล้ายๆ ดูถูกว่า จะทำบุญทั้งที่มีเข็มเล่มเดียว

ท่านเศรษฐีมีจิตใจเป็นธรรม เมื่อบ่าวเอาเข็มเล่มหนึ่งมาให้ ท่านก็อนุโมทนา จริงนะ ทุกคนทำโน้นทำนี่มัวไปนึกแต่ของใหญ่ของโต ในกองกฐินเราเลยไม่มีเข็มสักเล่ม เข็มของเจ้ามีคุณประโยชน์เหลือเกิน ก็ทำให้บ่าวชื่นใจ

เทวดาเห็นในเจตนาของบ่าวคนนี้ ก็พากันอนุโมทนาบุญกฐินเสียงดังลั่นสะเทือนเหมือนฟ้าคำราม ได้ยินไปถึงวังของพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินประหลาดพระทัยว่า จะเกิดเหตุเภทภัยอะไร เพราะไม่ใช่ฝนตก ไม่ใช่ฟ้าร้อง เสียงอะไรกันนี้ ก็ถามปุโรหิต

ปุโรหิตจับยามดูแล้วทูลว่า เทวดาอนุโมทนาบุญกฐินคนสวนท่านเศรษฐี พระเจ้าแผ่นดินสนพระทัยทำบุญอะไรใหญ่โตขนาดเทวดาอนุโมทนาบุญเสียงกระเทือนโลกธาตุดังนี้ ก็ให้ราชบุรุษไปเชิญคนสวน

เข้ามาในวัง จะขอซื้อบุญ คนสวนไม่ยอมไปเพราะ
ไม่มีเสื้อผ้า มีแต่ใบไม้ปกปิดเอาไว้

ราชบุรุษกลับไปกราบบังคมทูลว่า คนสวนไม่
ยอมมาเฝ้า พระเจ้าแผ่นดินชักว่า ทำไมถึงไม่มาเฝ้า
ไปจัดการเอาตัวมาให้ได้ ถึงทราบว่า เขาไม่มีเสื้อผ้า
จะใส่มาเข้าเฝ้า ท่านก็พระราชทานเสื้อผ้าไปให้เขา

พอมาถึง พระเจ้าแผ่นดินก็ขอซื้อบุญกุศล
อันนี้ ทั้งๆ ที่ตัวยากจนอย่างนั้นแต่ใจของเขาใหญ่
มาก เขาตอบว่า บุญใครก็บุญมัน เขาไม่ขาย แต่
พระเจ้าแผ่นดินจะอนุโมทนาพร้อมกับเขาเท่าไรๆ เขา
ไม่ขัดข้อง ใครจะอนุโมทนาเขาก็ยินดีให้อนุโมทนา
ด้วย แต่ไม่ขาย เพราะบุญนี้ไม่มีของสิ่งใดที่สามารถ
นำมาแลก แล้วจะให้เขาปิดอ้อมเอิบเท่านี้ได้ เพราะ
ฉะนั้น เงินทองทรัพย์สินอะไรๆ มากมายแค่ไหนก็
มาซื้อไม่ได้

พระเจ้าแผ่นดินนึก คนๆ นี้ใจเด็ดขาด เป็น
คนจริง เลยแต่งตั้งให้เป็นเศรษฐีประจำตำบลนั้น
พระราชทานทรัพย์สิน ช้าง ม้า วัว ควาย ข้าทาส
ประจำตำแหน่งให้ไปไม่ใช่แต่เทวดาอนุโมทนากระเทือน
ไปทั่วโลกธาตุ บุญยังทันตาเห็นคือ พระเจ้าแผ่นดิน

พระราชทานวัตถุสิ่งของ ให้เห็นทันตาเหมือนกัน

ตอนพูดไปนั้นดิฉันก็นึก เรื่องอะไรนะ มาเล่าเรื่องอย่างนี้... ไม่เห็นตรงกับเรื่องที่พูดสักหน่อยหนึ่ง เราเป็นอะไรไปนี่ ครั้นพูดเสร็จ ปรากฏว่ามีผู้ฟังคนหนึ่งวิ่งเข้ามาบอกว่า อาจารย์คะ อาจารย์ตอบข้อสงสัยของหนูได้หมดเกลี้ยง แต่นี้ต่อไปหนูจะใส่บาตรแล้ว เพราะหนูเจอแต่พระที่ไม่นำเลื่อมใส่

นอกจากนั้นก็เข้าใจว่า การทำบุญนะ ถ้าของเราไม่เลิศประเสริฐดี มีค่า ทำแล้วก็ได้ประโยชน์ ลู้อะไปช่วยคนยากจนหรือว่าไปทำการกุศลอื่นๆ ที่ทำไปแล้วเป็นคุณเป็นประโยชน์จะดีกว่า แม่เลยทุกซี้ใจเพราะแม่อยากให้ลูกทะเล้นบ้างให้พระสงฆ์ยังมีอยู่ เพื่อจะได้ครบรัตนตรัยมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่หนูก็ไม่ยอมเข้าใจ อย่างไม่ยอมเข้าใจ

พอหนูได้ฟังตัวอย่างที่อาจารย์เล่าถึงรู้ว่า สิ่งที่เราเข้าใจยังไม่ถูกต้องทั้งหมด หนูยังทำการกุศลอย่างเดิม แต่จะทำบุญใส่บาตรด้วย

ดิฉันเลยถึงบางอ้อว่า จิตผู้รู้ของเราไปรู้โดยที่เราเองก็ 모르หรือ ก้าวใจของเรายึดตามอุปาทาน

คราวหน้าต้องจดโพยเอาไว้ แล้วก็พูดตามโพยไม่ยอมให้หายหกตกหล่น เราก็เพิกเฉยต่อข้อมูลที่ขึ้นมาในปัจจุบันขณะนั้น ไม่ยอมเล่าเรื่องนางทาสี และบุญกฐิน เราก็ไม่รู้ว่าประโยชน์ที่ควรจะได้ หายหกตกหล่นไปเท่าไรแล้ว

เมื่อเราปล่อยให้เหตุปัจจัยเป็นไปตามปัจจุบันขณะ แล้วได้ผลออกมาเช่นนี้ เราก็ชื่นใจว่า ใจของผู้ฟังท่านนี้ คงถึงวาระที่จะได้ความรู้ ธรรมะจึงจัดสรรให้ปากเราพูดสิ่งที่ท่านควรจะได้ฟังแล้วก็ได้ประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย คนอื่นฟังแล้วถึงจะยังไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยอย่างนั้น ก็อาจจะเอาไปใช้ประโยชน์ต่อไปในกาลข้างหน้าได้

ครั้งหนึ่ง พวกเราห่วงสุขภาพท่านอาจารย์มหาบัวกันมาก ท่านไม่แข็งแรง ออกไปบิณฑบาต บางวันก็จะล้มหงายหลังลง คุณหมอที่โรงพยาบาลอุดรธานี ขอโอกาสมาเจาะเลือดท่านไปตรวจน้ำตาล ก็พบว่าระดับน้ำตาลของท่าน ๔๙ มก% ซึ่งค่าปกติประมาณ ๘๐ มก%

ลูกศิษย์ทั้งหลายก็ไว้วาย กราบเรียนให้ท่านรักษาธาตุขันธ์เพื่ออยู่เป็นร่มโพธิ์ของลูกศิษย์ต่อไป

พักนั้นโรคหัวใจท่านก็กำเริบด้วย หมอทั้งหลายจัด
แจงแนะนำว่า ถ้าท่านพูดแล้วเหนื่อย ก็อย่าพูด

ท่านก็ปล่อยให้พวกเราพูดจนจบ แล้วจึงว่า
จะบอกให้ฟังนะ ตกมาถึงตอนนี้ เราไม่รู้หรอกว่าเรา
จะพูดอะไรหรือไม่พูดอะไร จิตอันนี้มันรู้ของมัน
เอง บางทีเราเองรู้สึกที่เราหายใจเกือบไม่ออกอยู่แล้ว
กระทั่งจะเป่าลมหายใจเข้าออกก็เหนื่อยจนจะขาดใจ
พูดไม่ออกแล้ว

แต่ถ้าจิตของคนฟังกำลังเป็นภาชนะที่รองรับ
ธรรม แล้วสิ่งที่เราพูดออกไป มันจะเป็นประโยชน์
ต่อเขา แล้วไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อเขาคนเดียว เขา
จะเอาไปกระจายให้เป็นประโยชน์ต่อคนอื่นต่อไม่เราก็
ต้องพูด ไม่ใช่ขี้ยากหรือไม่ยากจะพูด แต่ธัมมะทำ
ให้เราต้องพูด พูดจนขาดใจตายคาคำพูด มันก็ต้อง
พูด

ท่านแสดงให้เห็นว่ามันไม่ใช่ท่านเป็นตัวกำหนด
เมื่อมาปฏิบัติแล้ว ธัมมะเป็นตัวกำหนด ทุกอย่างขึ้น
อยู่กับผู้รับ ถ้าใจผู้รับกำลังเป็นภาชนะที่หิวกระหาย
ธรรม จำเป็นที่ท่านจะแสดงธรรม ชาติชั้นวรรณะนี้จะ
มามีอำนาจเหนือไม่ได้

นี่ถึงพระพุทธองค์ตอนจะดับขันธปรินิพพาน มีพราหมณ์มาทูลถามปัญหา พระอานนท์ไม่ให้เข้ามา รบกวน พระพุทธเจ้ากำลังไม่สบาย จะพักผ่อน แต่ พระพุทธเจ้ากลับเรียกให้เข้ามา แล้วแสดงธรรมให้ ฟัง พราหมณ์ฟังจบแล้ว ไปปฏิบัติจนหลุดพ้นเป็น พระอรหันต์ก่อนที่พระพุทธองค์จะดับขันธปรินิพพาน เป็นพระอรหันต์องค์สุดท้าย ในพระชนม์ชีพของพระ พุทธเจ้า

เห็นหรือไม่ว่า ผู้รู้ มักรู้ แล้วก็รู้ว่าอะไรจะเป็นคุณประโยชน์ที่ผู้รู้ต้องถือกุศลออกไป ถ้าเรา ปฏิบัติจนกระทั่งมักรู้เห็นเป็นขึ้นในใจอย่างนี้แล้ว สิ่งที่เรารู้และเอามาเผื่อแผ่แก่กัน จะเป็นธรรม ไม่ไป เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

ปัญหาเมื่ออยู่ว่า ทำอย่างไรสิ่งที่รู้นั้นถึงจะเป็น ความรู้เห็นเป็นขึ้นในใจ ไม่ใช่รู้ด้วยจิตสังขาร โดย มากจิตสังขารที่เราด้วยกัน มักไม่ปรุงให้เป็นกุศล แต่จะ ปรุงด้วยมีตัวกูของกู มาเป็นจุดศูนย์ถ่วงอันใหญ่ดูด ดึงเข้าไว้ เมื่อปรุงไปปรุงมาเสร็จจะอะไรที่จะเป็นกลาง ก็บิดๆ เบี้ยวๆ อะไรที่จะเป็นประโยชน์กับคนอื่นก็ถูก ลิดรอน เอามาเติมเป็นของเราให้เป็นผลประโยชน์ ส่วนตน

ประโยชน์คนอื่นช่างเขา ใครจะเป็นอย่างไร เรื่องเขาเราไม่เกี่ยว ผลจึงกลายเป็นเอาผิดเอาเปรียบคนอื่น ของดีเอาเข้าตัว ของชั่วมัดไปให้คนอื่นทุกข์ เดือดร้อน เกิดการจ้องแวง อาฆาตพยาบาท เป็นความไม่ปกติสุขขึ้นในสังคม

บางท่านก็ว่า บางทีก็รู้เหมือนกันแต่ที่รู้นั้นคือกว่าตัวจะสุกงาก็ไหม้ คือทำไปเสร็จเรียบร้อยแล้วสติจึงตามทันมาเพิ่งโทษให้เห็นว่า ไม่ควรทำอย่างนี้ ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะทำ แต่ตอนกำลังทำสติไม่รู้ไปสลบอยู่เสียที่ไหน โดยอัตโนมัติใจวิ่งออกไปอีกแล้ว ก็อย่าไปเสียใจหัวใจ

ท่านอาจารย์มหาบัวสอนว่า เราเป็นเชื้อช่ากิเลสมาไม่รู้มานานเท่าไรๆ มันพาเราเวียนวนเกิดตายเกิดตาย แล้ว มีจิตใจที่เอาเป็นที่พึ่งไม่ได้อยู่อย่างนี้ มาบัดนี้เรากลดสิ้นแล้ว เรามีครูบาอาจารย์ เรามาปฏิบัติแล้ว การจะประกาศความเป็นไทจากกิเลส นั้นไม่ใช่ของง่าย ก็ต้องมีผลไปบ้าง ย่อหย่อนไปบ้าง ก็ไม่เป็นไร

เรารู้อย่างนี้แล้ว ก็ตั้งໃใจไว้ว่า คราวหน้า ถ้าจะผลอตบออกไปโดยอัตโนมัติ เสิบเข้าไว้ก่อน

ติดชิปปากไว้ก่อน ตั้งสติให้ดีแล้วทบทวนสิ่งที่เราจะ
ทำไปว่ามันชอบธรรมแน่แล้วหรือ ถ้าแน่ใจว่าชอบธรรม
หากมีอะไรผิดพลาด เราก็จะยอมรับผิดชอบแล้วยอมชด
ใช้ทุกกรณี ถ้าใครทำอย่างที่เรากำลังทำกับเขาเราก็
พอใจเต็มใจ ถ้าอย่างนั้นทำลงไปมีอะไรเกิดขึ้น
โอกาสจะมาเสียใจทีหลัง ก็จะไม่ค่อยหรือไม่มีเลย

แต่ถ้าไม่คิดอย่างนี้ มันก็จะเป็นแบบเดิม คือ
ว่า รู้จักไม่ทำอย่างนี้ก็ดีหรอก คือนึกได้ที่ไรตัวใหม่ไป
หมดแล้ว งามใหม่ไปหมดแล้ว ไม่มีอะไรเหลือ เพราะ
ว่ากิเลส อวิชชา คือความพองใสอย่างยิ่ง

เราไม่ต้องท้อใจ หากเพียรปฏิบัติของเราไป
เวลาที่ลืมตาตื่นอยู่ก็อย่าไปทิ้งช่วงสติเสีย ขณะจะ
เดินถ้าไม่มีใครเดินไปกับเรา กำหนดอยู่ที่เท้าซ้าย
เท้าขวา เวลาอยู่คนเดียว ไม่มีอะไรจะทำกำหนดไว้ที่
ลมหายใจ ถ้ามีอะไรทำก็กำหนดอยู่กับอิริยาบถ
หรืองานการที่กำลังทำอยู่ขณะนั้น เวลาฟังใครพูด
กำหนดอยู่ที่เสียงของเขา พอเราจะตอบก็ย้ายมา
กำหนดที่ความคิดของเรา

ฝึกเอาไว้ สติหลุดไปเมื่อไรก็ช่างมัน รู้ตัวก็
กำหนดใหม่ ตั้งต้นใหม่ ฝึกนิสัย ไม่ต้องไปหวังผล

อะไร เอาเป็นว่าเราจะฝึกนิสัย รู้ตัวว่าเปลวไฟเมื่อไร ก็เริ่มต้นใหม่ แรกๆ สถิติอาจจะโหดหายไปเป็นชั่วโมง คราวนี้ก็ค่อยแคบเข้ามา ต่อมาเปลวไฟหลุดไปได้สักครึ่ง ประโยคก็รู้ตัวแล้ว มันก็ค่อยดีขึ้นเรื่อยๆ

ถ้าฝึกทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆถึงจะไม่เห็นผลทันทีทันใด แต่วันหนึ่งพอมีอะไรเกิดขึ้นสถิติจะมารักษาใจของเราไว้ทันท่วงที ให้เราได้เห็นว่าเดี๋ยวนี้เราคิดดี คิดชอบเป็นแล้ว อย่างมีท่านผู้ปฏิบัติท่านหนึ่ง ปกติท่านทนไม่ได้เวลาขับรถแล้วมีแท็กซี่หรือมอเตอร์ไซด์ ปราดหน้ารถท่าน ท่านจะหงุดหงิดไปหมด

ท่านอาจารย์สอนไว้ว่า นิสัยอะไรที่ไม่ดีที่สุดของเรา เราต้องทำลายตรงนั้น แก่ตรงนั้นก่อน เหมือนตัดต้นไม้ อย่าไปตัดตรงรากผอม ต้องตัดตรงรากแก้ว เราเป็นคนขี้โมโหโหโส เพราะฉะนั้น ต้องกำราบโทสะอันนี้ของเราให้ได้

วันหนึ่ง รถของท่านแอร์เสีย ท่านต้องไขกระดูก ขนาคไขกระดูกทุกบานแล้วเหงื่อก็ยังหย้อย พอดีแท็กซี่คันหนึ่งปราดหน้าท่านไป ท่านเกิดความเห็นใจเพราะแท็กซี่ไม่มีแอร์ เหงื่อคนขับแท็กซี่ก็หย้อยพอๆ กับท่าน ใจของท่านที่ฝึกสติมาเรื่อยๆ คงถึงจุด

ที่พอคิดแล้ว เกิดความคิดที่เป็นสัมมาทิฏฐิ

ท่านบอกกับตัวเอง เราเป็นคนด้วยกันอยู่ในโลกนี้ด้วยกัน แต่บางคนก็เหมือนอยู่บนสวรรค์ อีกบางคนกลับอยู่ในนรก อย่างเรามีรถมีแอร์ก็เหมือนกับอยู่บนสวรรค์ บังเอิญวันนี้เรายังไม่ได้ขึ้นสวรรค์ แต่ประเดี๋ยวถึงที่ทำงาน ห้องทำงานมีแอร์เราก็ไม่ต้องทุกข์เดือดร้อน

แท็กซี่นั้น ไหนเขาจะร้อน ไหนเขาจะไม่แน่ใจว่าค่าเช่ารถจะได้พอหรือเปล่า ที่โฉบปาดหน้าไปนั้นก็ไม่ได้แก้งเราหรอก เขาเห็นคนโดยสารอยู่ตรงนี้ก็ต้องรีบโฉบมา ประเดี๋ยวไครมาแย่งคนโดยสาร ใจเขาห่วงกังวลอยู่ตลอดเวลา ก็เหมือนอยู่ในนรกนะ

ใจที่แต่ก่อนเคยหงุดหงิดขุ่นเคืองสาบแช่งไปถึงพ่อแม่แท็กซี่ด้วย วันนี้กลับเข้าใจถึงเหตุผลที่แท็กซี่ ทำกิริยาให้ระคายใจ เกิดความสงสาร เห็นใจนึกให้แท็กซี่ได้เงินพอเป็นค่าเช่ารถแล้วเหลือไปใช้สอยในครอบครัว จิตใจจะได้สงบร่มเย็น

ใจที่รู้เห็นตามเป็นจริงแล้ว จะเกิดความเข้าใจและเมตตาต่อกัน ท่านก็อัศจรรย์กับตัวเองมากว่าอะไรเกิดขึ้นกับท่านวันนี้ แต่ก็ยังกลัวว่าที่คิดได้

นั่นคงเป็นความบังเอิญ พรุ่งนี้เจอแท็กซึ่งปาดหน้าอีก อาจจะไปโมโหแข่งทออย่างเดิมก็ไม่แน่ ท่านก็ระวังตัวเอาไว้แล้ว ก็พบว่าปัญญาเห็นชอบอันนี้เป็นของแท้ ถึงแอร์รถท่านดีแล้ว ท่านก็ไม่ไปคิดเบียดเบียนแท็กซีหรือมอเตอร์ไซด์อีกเลย แต่จะชะลอรถตัวเองแล้วแผ่เมตตาให้พ่อคุณมีความสุข ความเจริญเกิดอย่าไปมีเรื่องกับใครเข้า

เมื่อมีโอกาสไปวัด ท่านก็กราบเรียนท่านอาจารย์ ท่านอาจารย์อธิบายว่า นี่แหละเวลาที่เราฝึกสติของเราให้เป็นฐานอยู่กับใจ จนสติมีความคมไวอะไรมากกระทบใจ สติจะเคลื่อนตามออกไปเป็นคลื่นเดียวกัน มันไม่มีผลออกมาในขณะที่ทำสมาธิ เพราะตอนนั้นเปรียบเหมือนเราชาร์จแบตเตอรี่ ใจสงบนิ่งเกิดกำลัง

สติที่ฝึกฝนให้เป็นฐานอยู่กับใจจะรักษาให้ความคิดที่เกิดขึ้นเป็นปัญญาเห็นชอบ ขณะนั้นใจของท่านจดจ่อระวังรถที่ขับอยู่ ขณะเดียวกันก็กำลังพิจารณาสภาวะปัจจุบัน มันร้อนเหมือนกับอยู่ในนรก ประเดี๋ยวเราไปถึงที่ทำงานมีแอร์ก็เหมือนอยู่บนสวรรค์ ใจกำลังอยู่กับอรรถธรรม

พอแท็กซีปาดเข้ามา แทนที่จะไปคิดด้วย
อารมณ์อย่างเคย สติก็รักษาให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา
วันทั้งวันเขาต้องขับอยู่ในนรกอย่างนี้ มันก็รู้เห็นถึง
ใจ ไม่มีเสื่อมเลือนลิม เพราะอะไรที่รู้ด้วยปัญญาถึง
ใจแล้วจะเป็นสมมติติดอยู่ในใจไม่มีหลงลิม เหมือน
เราที่จักรยานเป็นแล้ว ถึงจะไม่ได้ขี่จักรยานไปอีก
หลายปี พอไปจับจักรยานเข้าใหม่ ครั้งแรกอาจแลดู
งอแงเหมือนกับจะขี่ไม่ได้ แต่ประเดี๋ยวเดี๋ยวมันก็จะ
ขี่ได้คล่องอย่างเดิม

ท่านจึงบอกไว้ว่า อะไรก็ตามที่รู้จากการ
ภavanaและเป็นปัญญาตัวแท้ รู้เห็นเป็นขึ้นในใจแล้ว
ต่อให้เราลืมนั่นไปเป็นปีๆ แล้วมีเรื่องทำนองนั้นเกิด
ขึ้นใหม่ เราก็จะแก้ไขได้ เพราะปัญญาเห็นชอบนั้น
เป็นสมมติติดอยู่ในใจเราแล้ว เป็นอริยทรัพย์ เป็น
เสถียร ที่จะปกป้องรักษาไม่ให้ใจเรากลับไปเป็นอารมณ์
เป็นอกุศลอย่างแต่ก่อนอีก

เราจะได้ชื่นใจว่า อะไรที่เป็นตัวปัญญารู้ขึ้น
มาแล้ว จะไม่เสื่อมถอย เหมือนเราเคี้ยวน้ำกะทิจน
เป็นน้ำมันมะพร้าวแล้ว จะตั้งทิ้งไว้นานเท่าไรเท่าไร
มันก็ไม่คืนตัวกลับเป็นกะทิอีก

ปัญญาที่ได้จากการรู้เห็นเป็นขั้นในใจ มันเป็นอย่างนี้ ลักษณะที่ได้ก็อาจจะได้แบบท่านผู้ปฏิบัติกับคนขับแท็กซี่ หรือแบบตัวอย่างที่จะเล่าต่อไปนี้ มีพ่อแม่คนหนึ่งอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปี เพิ่งมีลูกคนแรก ก็เห่ลูกเป็นอย่างมาก คุณพ่อเป็นนายทหาร ทั้งคุณพ่อคุณแม่ทำงานมีเงินเดือนดีพอสมควร สามารถซื้อหาข้าวของสารพัด มีพรักพร้อมให้ลูก

พอลูกอายุ ๓ ขวบกว่า ก็เอาไปเข้าเตรียมอนุบาล ให้ชนของเล่นไปด้วยเพื่อลูกจะได้ไม่ว่างเหวที่โรงเรียน ผลปรากฏว่าพอลับบ้านวันแรก ของเล่นกระจายกระจาย แตกหักไปบ้าง ถูกขโมยไปบ้าง หน้าตาลูกก็บวมช้ำเพราะถูกชกมา พ่อซักถามว่าเรื่องเป็นอย่างไร ลูกเล่าว่า เด็กที่ตัวโตกว่าอยากได้ของเล่นของเรา พ่อเราไม่ให้ เขาก็เลยชก แล้วเอาของเล่นไปเลย ถ้าไปแย่งคืนมาเขาก็ทำให้พังเสียเลย

คุณพ่ออบรมลูกชาย ไม่ได้ลูก เราต้องรักษาศักดิ์ศรี ลูกเป็นลูกนายทหาร ใครจะมาเหยียบย่ำดูถูกดูหมิ่นไม่ได้ สอนให้ลูกชกคู่ต่อสู้ พรุ่งนี้ถ้าเขารังแกเราอีก ลูกชกสั่งสอนเลย ถ้าเขายังเป็นพาลบอกพ่อ พ่อจะไปช่วยชก

รุ่งขึ้นใส่ของเล่นให้ลูกไปอีก ปรากฏว่า ลูกตา
ปูดกลับมา เพราะชกสู้เขาไม่ได้ คุณพ่อแค้นเคือง
มาก สั่งสอนอบรมเป็นการใหญ่ วันรุ่งขึ้นก็ไม่ได้
สังเกตว่า ลูกทำอะไร ตกเย็นลูกกลับมาดีเรียบ-
ร้อย พ่อก็นึกว่าวิหยายุทธ์ที่สอนลูกไปประสบความสำเร็จ
วันต่อมาก็ดีเรียบร้อยอีก พ่อก็ถามลูกว่า
เดี๋ยวนี้เพื่อนเขากลับกำปั้นลูกแล้วใช่ไหม

ไม่ใช่หรอกพ่อ เราย่าเอาของเล่นไปโรงเรียน
ก็หมดเรื่อง เด็ก ๓ ขวบตอบอย่างนี้ พ่อยังไม่ทัน
ได้คิด ก็ประหลาดว่า ทำไมละลูก ก็เรามีจะเล่นนี้ แต่
คนอื่นเขาไม่มี เราเอาไปแล้วทำให้เขาอยาก แล้วเรา
ก็ไม่มีจะแจกเขา ทำให้ใจเขาไม่สบาย ถ้าเราไม่เอาไป
เขาไม่เห็น เขาก็ไม่อยาก ไม่ทะเลาะกัน เราก็คือเป็น
เพื่อนกัน ชกกันนะมันเจ็บนะพ่อ กำปั้นก็เจ็บ เนื้อ
ก็เจ็บ แล้วเราก็ไม่เป็นเพื่อนกัน มันมีดีที่ไหนละพ่อ

พ่องเลย มาเล่าให้ดิฉันฟัง พร้อมกับปรารภ
ว่า สงสัยผมต้องไปเรียนธรรมกับลูกเสียแล้ว

เราอย่าไปเข้าใจว่า ความแตกฉานในธรรมต้อง
ขึ้นอยู่กับอายุ หรือจำนวนชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติ
เพราะใจที่เป็นพุทธะไม่เกิด ไม่ตาย ไม่หมดไปพร้อม

กับลมหายใจในชาติภพนี้ ใจอันนี้เป็นอมตธาตุ เป็น
ธาตุรู้ เปรียบเหมือนนักเดินทางท่องเที่ยวที่ไม่รู้จัก
เหน็ดจักเหนื่อย พอหมดลมหายใจจากชาตินี้ก็เหมือน
เดินทางออกจากโรงแรมนี้ ครั้นไปเกิดใหม่ก็เข้าไป
พักแรมในโรงแรมใหม่

นักเดินทางก็ไม่ได้หอบข้าวของตั้งเตี้ยงอะไร
ไปด้วย มีแต่บัตรเครดิตไป เหมือนเรามีบาปทรัพย์
หรืออริยทรัพย์ติดจิตเราเป็นเสบียงไป เราทุกคน
คลอດจากห้องแม่ก็มาตัวเปล่าด้วยกันทั้งนั้น ไม่เห็น
ได้กำอะไรมาด้วย แต่ระหว่างมีชีวิตอยู่ บางคนก็
ร่ำรวยมหาศาล เขาเอามาจากไหนละ ก็เอามาจาก
อริยทรัพย์ที่ติดกับใจมานั้นแหละ

อีกบางคนตั้งแต่เกิดจนตายไป ก็มีแต่ตัว
เปล่าๆ ไม่มีอะไรพันติดกลับไปเหมือนกัน เพราะเขา
มีแต่บาปทรัพย์ เอาไปแลกอะไรก็ไม่มีใครให้ ดีไม่ดี
ยังมีหนี้ติดเพิ่มไปอีก เป็นสนิมติดกับใจไปอีก

เราอย่าไปประมาทว่า อายุเท่านั้นเท่านั้น จะรู้
ธรรมได้อย่างไร บางที ๓ ขวบเขาก็สอนเราได้อย่าง
ที่คุณพ่อท่านนี้มาเล่าให้ฟัง สิ่งที่เขาคิดล้วนเป็นความ
จริงที่เที่ยงไม่ได้ เมื่อเรามี แต่เขาไม่มีแล้วเราเอาของ

เราไปเร้ากิเลสเขา แล้วก็แบ่งปันให้เขา เราจะทำ
ไปทำไม

เราเองบางที่ยังคิดไม่ได้เลย เราอาจจะบอก
ว่า ก็เจ้าเซอที่ไม่รู้จักหาเอาเอง แล้วจะมาอิจฉาอะไร
ฉัน คือคิดแบบเอาอึดตาไปเหยียบเขาต่อ ไปทำทายน
พอเขาโกรธแค้น เราก็อหาว่าเขาเป็นพาลสันดานหยาบ

เวลาที่เราคิด มันเหมือนเรายืนอยู่บนทาง ๒
แพร่ง ถ้าคิดดีรู้เห็นเป็นขึ้นในใจ ความคิดนั้นก็เป็นที่
กุศล เป็นสัมมาทิฐิ ถ้าเอาอึดตามาเป็นแกนนำ มัน
ก็เป็นมิฉฉาทิฐิ ทำให้โลกทุกข์เดือนร้อนทั่วไปหมด
ที่ผู้คนทะเลาะกัน ทำสงครามกันก็เพราะมันคิดไม่เป็น
คิดไม่ดี

การจะรู้เห็นเป็นขึ้นในใจนั้น ก็ไม่ใช่ว่าจะรู้ขึ้น
มาจากชีวิตประจำวันอย่างคุณลูก ๓ ขวบคนนั้น บาง
คนต้องนั่งสมาธิ ทำภาวนา จิตสงบลงรวม แล้วจึง
รู้ขึ้นมาเป็นนิมิตเหมือนคนนอนหลับแล้วฝันไป

มีผู้ชายคนหนึ่ง มีพี่เป็นผู้ชาย ตัวเขาเป็นคน
ที่ ๒ น้องคนที่ ๓ เป็นผู้หญิง เขาน้อยเนื้อต่ำใจพ่อ
แม่ว่า ในชีวิตไม่เคยได้อะไรที่เป็นของใหม่เลย
เพราะพี่กับเขาเป็นผู้ชายทั้ง ๒ คน เป็นต้นว่าเสื้อผ้า

พี่ชายใช้ยังไม่ทันขาดก็ต้องตกมาถึงเขา แต่น้องเป็นผู้หญิงจึงได้ของใหม่

เขาเลยเชื่อว่า พ่อแม่รักแต่พี่ชายกับน้องสาว ตัวเขาเป็นส่วนเกินที่ไม่มีใครต้องการ เขาจึงได้แต่ของเหลือเดนจากพี่ทุกครั้ง เขาไม่มีความสลักสำคัญอะไรต่อครอบครัวเลย

เมื่อเขาเรียนจบวิชาชีพ ก็ปลีกตัวออกจากบ้านไป ด้วยความคิดว่าเมื่อพ่อแม่ไม่รัก เรื่องอะไรจะต้องอยู่ด้วย เขาก็ปลีกตัวไปอยู่ของเขาเอง ทำงานหาเลี้ยงตัวโดยคิดว่าจบกันแล้ว เขาไม่มีอะไรเป็นหนี้เป็นสินกับพ่อแม่

บังเอิญมีเพื่อนที่ถูกใจกันมาเช่าห้องอยู่ด้วยกัน เพื่อนคนนี้สนใจปฏิบัติฝึกทำสมาธิ จึงลากเอาเขาไปฝึกด้วย เขาก็ตั้งใจทำ วันหนึ่งเขาทำสมาธิแล้วจิตลงรวมเกิดมีภาพนิมิตถึงชีวิตเขาเองเมื่อวัยเด็ก เขาเห็นตัวเขาตอนเด็กๆ แต่ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจกลายเป็นความรู้สึกของพ่อแม่ ไม่ใช่ความรู้สึกของตัวเอง

เมื่อเขาเจ็บพ่อแม่ก็ห่วงใย ลูกขึ้นมาดู มาอุ้มสารพัน แทบจะตายตามลูกไปด้วย พ่อโตขึ้นมาหน่อย พ่อแม่ไม่ได้มีฐานะดีถึงกับจะซื้อเสื้อผ้าใหม่

ให้เขาได้ ก็เอาเสื้อผ้าของพี่มาสำรวจดู มันยังดีอยู่นะ
พ่อแม่ปรึกษากัน ลูกเราใส่แล้วก็คงไม่อายชายหน้า
ใครหรอกนะ

เขาได้ไปรู้ในจิตใจของพ่อแม่ว่า ท่านรักเขา
เท่าๆ กับที่ท่านรักพี่ร่อน้องของเขา ได้ไปสัมผัสถึง
ความห่วงใย ความคิดแต่ละอันๆ ซึ่งเขาไม่มีทางจะ
ล่วงรู้ หากดูแต่จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา ก็ว่า
เออ...เอาแต่ของเก่าของเดนมาให้

ใจถอนออกจากสมาธิแล้ว น้ำตาเขาไหลพราก
รู้ขึ้นในใจว่าไม่มีความรักของใครจะใสบริสุทธิ์ ยิ่ง
ใหญ่กว่าความรักของพ่อแม่ ก็เลยไปเยี่ยมพ่อแม่พร้อม
ทั้งหาของไปฝากด้วย พ่อแม่ดีใจจนน้ำตาไหลเข้ามา
กอดเขาแล้วบอกว่า ดีใจที่ลูกมีความสุข พ่อแม่เป็น
ห่วงแต่ก็ไม่รู้ว่า ลูกไปอยู่ที่ไหน เป็นอย่างไรบ้าง ได้
แต่สวดมนต์ไหว้พระ ขอให้พระปกปักรักษาลูกด้วย

เขาก็ยังตื่นตันใจ สารภาพให้ท่านฟังถึงความ
รู้สึกของตัว พ่อแม่ก็เสียใจว่า ทำไมลูกไม่ตามพ่อแม่
สักคำหนึ่ง จะได้อธิบายให้ลูกรู้ ให้ลูกเข้าใจ นี่ลูกไม่
เคยพูดสักคำ ก็เลยนึกว่าลูกเข้าใจจิตใจของพ่อแม่ดี
แล้ว

เขาเล่าให้ฟังถึงว่า ใจอันนี้เป็นสิ่งมหัศจรรย์
จริงๆ ถ้าได้รับการฝึกฝนให้เป็นธรรม เขาเชื่ออย่าง
ไม่มีข้อสงสัยเลยว่า ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นของ
ร่มเย็นและมีคุณ มีประโยชน์ ใจที่ฝึกจนได้ที่แล้ว
รู้เห็นเป็นขึ้นในใจแล้ว จะเป็นแสงส่องทางให้ชีวิตไม่
มีวันตกต่ำไป เพราะสิ่งที่รู้เห็นเป็นขึ้นในใจย่อมเป็น
สัมมาทิฐิ พาให้ชีวิตดำเนินอยู่บนมรรค จากนั้น
คุณงามความดีอื่นๆ ก็จะตามมาโดยลำดับ

เรื่องนี้เป็นอีกตัวอย่างหนึ่ง ที่ทำให้เราเกิด
กำลังใจ ความรู้ที่ไม่ได้รู้แต่เรื่องโลกเท่านั้น มีหลวง
ปู่องค์หนึ่งที่ดิฉันเคารพเลื่อมใส ท่านมรณภาพไป
แล้ว ท่านเล่าให้ลูกศิษย์ฟังว่า ก่อนบวชท่านมีครอบครัว
แล้ว เห็นทุกข์ภัยในครอบครัวเลยมาบวช ท่าน
อ่านหนังสือไม่เป็น จึงต้องเป็นผ้าขาวอยู่หลายปีเพื่อ
ฟังเขาซ่อมห้องขานนาค จนท่านท่องคำเหล่านั้นได้
ไม่มีผิดพลาดขาดตกบกพร่อง จึงบวชได้

เมื่อบวชแล้ว ท่านก็หลุดงค์ไป ตั้งใจประพฤติ
ปฏิบัติ แต่ไม่รู้พระวินัยเพราะอ่านหนังสือไม่ออก
จะรู้ก็แต่เฉพาะที่มีการปลงอาบัติกันให้ท่านได้ยิน
ท่านเล่าถึงว่าถ้าเรากำหนดให้มีสติอยู่กับใจ แล้วคอย
สังเกต ระมัดระวัง จิตผู้รู้นี้จะคุ้มครองเรา ถึงไม่รู้

พระวินัยเราก็จะไม่มีวันอาบัติ

ท่านยกเรื่องที่เกิดขึ้นกับท่าน ระหว่างชุดงค์ มาเป็นอุทาหรณ์ กล่าวคือ วันหนึ่งท่านไปถึงที่พักซึ่งมีลำธารอยู่ข้างๆ สำหรับใช้อาบน้ำได้ พอท่านลงไป จะสงวน้ำ ตลิ่งเป็นทราย ท่านก็คิดจะเด็ดใบไม้มา รongสบู่ เพื่อไม่ให้เปื้อนทราย ท่านบอกพอมือท่านแตะใบไม้ มันรู้สึกเหมือนไฟฟ้าแล่นตลอดแขนท่าน ท่านก็รู้แล้วว่าสิ่งที่ทำคงไม่ถูกต้อง ก็เลยไม่เด็ดใบไม้ หออะไอย่างอื่นมารongสบู่

คืนนั้นเสร็จกิจหมดแล้ว ท่านก็ตั้งในใจถาม ก่อนนั่งทำสมาธิว่า วันนี้ที่ท่านจะเด็ดใบไม้ มีอะไร ไม่ถูกต้อง ท่านทำไปแล้ว มันจะผิด จะอาบัติหรืออย่างไร แล้วท่านก็ทำสมาธิ

พอจิตท่านสงบลงรวม ตัวผู้รู้ รู้เป็นเสียงขึ้นมาในใจว่า พระภิกษุพราภของเขี้ยวจากต้นไม้ได้ ท่านพิจารณาต่อไป อ้อ...ท่านจะไปเด็ดใบไม้ก็เป็น การพราภของเขี้ยวจากต้น ต้นไม้มีชีวิตเราก็คือผิด

หลังจากนั้น ท่านไปเจอครูบาอาจารย์มีโอกา สได้ซักถามถึงเรื่องนี้ ท่านได้รู้พระวินัยละเอียดขึ้น ท่านบอกพวกเรารวมทั้งพระเถรวา ถึงไม่มีความรู้ แต่ถ้าตั้งใจปฏิบัติธรรมให้สมควรกับธรรมแล้ว มัน

จะรู้เห็นเป็นขึ้นในใจ ไม่ว่าจะ เป็นพระธรรม พระวินัยหรือเรื่องอะไร ๆ ก็ตาม

ถ้าเกิดกรณีที่เรเข้าที่คับขัน จิตผู้รู้นี้จะเตือนจะปกป้อง ให้เรามีสติที่จะรับรู้การเตือนของมัน ความรู้อาจยังไม่ออกมาชัดเจน แต่ให้เราชะงัก ให้เราหยุดเอาไว้ก่อน แล้วไตร่ตรองพิจารณา เสาะถามท่านผู้รู้ เพื่อให้แน่ใจว่ารู้ถูกต้องแล้ว

ด้วยวิธีนี้ ชีวิตของเราไม่มีวันหลุดลงไปสู่ภยันตราย เพราะอะไรที่ตกลงไปด้วยความมีสติ มีปัญญาที่รู้เห็นเป็นขึ้นในใจ ไม่ใช่ตามจิตสังขารที่ฟุ้งปรุงซัดสายไปตามอุปาทาน ตามอารมณ์ การกระทำเหล่านั้น ไม่ว่าจะ กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม จะเป็นมรรค เป็นกุศลทั้งนั้น

เมื่อเป็นอย่างนี้เราไม่ต้องห่วงว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร เพราะหนทางนี้ถ้าเราพากเพียรเดินต่อไป มันก็ต้องไปถึงจุดหมายปลายทาง ถ้าเรายังชี้เกี้ยวชี้คร้านจะนั่งพัก เราก็ไม่ตกอยู่ในภัยอันตรายที่ไหน เพราะอยู่บนมรรค หนทางไปสู่ความสิ้นทุกข์แล้ว

นี่คือ การปฏิบัติ เราปฏิบัติกันเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า สิ่งที่เป็นสติปัญญาของเรานั้นถูกต้อง ออกมาจากใจที่เป็นพุทธะ เพื่อคุ้มครองปกป้องเรา

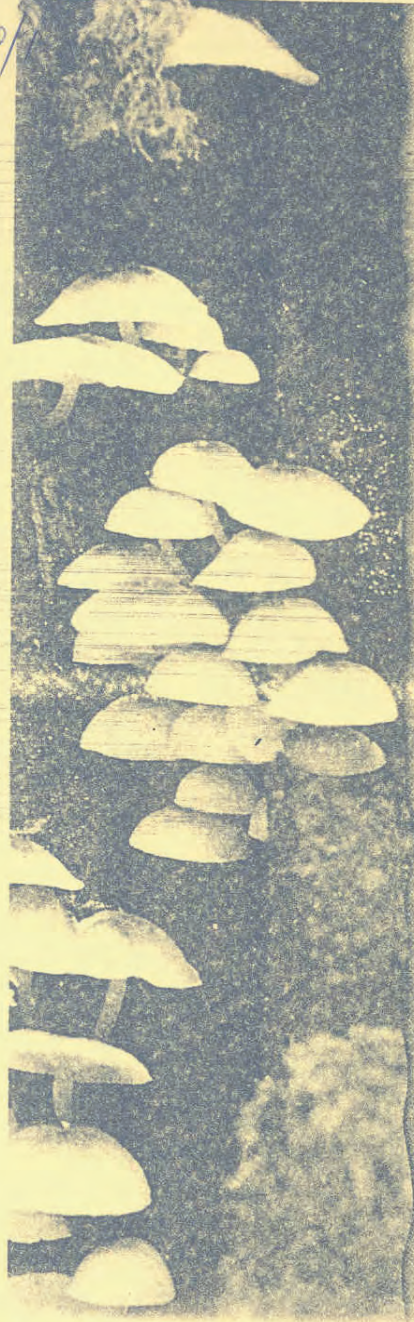
ถึงขั้นนี้แล้วเราไม่หวังว่าจะได้ไปวัดใหม่ จะมีครูบาอาจารย์องค์ไหน เพราะเพียงแค่เรากำหนดนึก ครูบาอาจารย์ทั้งหลายก็เหมือนมาสถิตอยู่ในใจที่เป็นพุทธะของเรา นี่ก็คือ พระพุทธเจ้าประทับอยู่กับเรา ปกป้องเราอยู่ตลอดเวลา

ความตรึกรึ๊งคิดของเราที่ออกมา ที่รู้-เห็น เป็นชั้นในใจ ล้วนเป็นธัมมะทั้งนั้น จะเป็นอะไรอื่นไม่ได้ ก็เลสไม่สามารถส่งเสียงยุให้รำดำให้ร่วงเข้ามาได้อีกแล้ว

เราผู้ที่ปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา ก็คือสังฆะ ดังนั้นรัตนตรัยจึงอยู่กับเรา อยู่ในใจของเรา ปกป้องรักษาเราให้ถึงซึ่งไตรสรณาคมน์ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง ไม่มีที่พึ่งอื่นใดที่เราจะไปเชื่อเลื่อมใสอีกแล้ว

เราจึงมีตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แล้วก็ไม่มีปัญหาอะไรอีกแล้ว ดิฉันขอฝากข้อคิดเหล่านี้ไว้ให้ เป็นกำลังใจกับท่านที่ปฏิบัติทุกท่าน ทุกท่าน เพื่อในชั่วชีวิตนี้ เราจะได้อบอุ่นอยู่ในใจ มีกำลังปฏิบัติต่อไปด้วยความมั่นใจ

40/1

เวลาที่ลืมตา
 อยู่ก็อย่าไปทิ้งขว้างสติ
 ขณะจะเดิน ถ้าไม่มีใ
 เดินไปกับเรากำหนด
 ที่เท้าซ้ายเท้าขวา เว
 อยู่คนเดียว ไม่มีอะไร
 ทำกำหนดไว้ที่ลมหายใจ
 ถ้ามีอะไรทำก็กำหนด
 กับอิริยาบถ หรืองานก
 ที่กำลังทำอยู่ขณะนั้นเว
 ฟังใครพูด กำหนดอ
 เสียงของเขา พอเรา
 ตอบก็ย้ายมากำหนด
 ความคิดของเรา ฝึก
 ไว้ มันก็ค่อยดีขึ้น
 เรื่อยๆ

